

POSTANOWIENIE

26 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 26 lutego 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Z.J. i K.J.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o zapłatę i ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z 16 września 2024 r., I ACa 3456/23,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 2. (drugim) zaskarżonego wyroku;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części;**
- 3. obciąża stronę pozwaną kosztami postępowania kasacyjnego, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

UZASADNIENIE

Skargą kasacyjną wniesioną od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 16 września 2024 r. pełnomocnik pozwanej Banku spółki akcyjnej w W. zaskarżył wyrok w części, tj. w zakresie rozstrzygnięć zawartych w punktach 2, 3 i 4 tego wyroku, obejmujących zmianę wyroku Sądu pierwszej instancji w zakresie odsetek

ustawowych za opóźnienie, oddalenie apelacji pozwanej w pozostałej części oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. Skarżąca, wskazując jako podstawy skargi naruszenie prawa materialnego, oparła wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przesłankach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c., powołując się odpowiednio na istnienie potrzeby wykładni przepisów prawa oraz na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W związku z zakresem zaskarżenia wskazanym przez pozwaną, w pierwszej kolejności należało rozważyć dopuszczalność wniesionej przez nią skargi kasacyjnej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że jedną z niewyartykułowanych wprost w przepisach przesłanek dopuszczalności środka zaskarżenia (do nich zalicza się też skargę kasacyjną) jest interes prawny w jego zaskarżeniu. Dla jego powstania konieczne jest istnienie stanu pokrzywdzenia orzeczeniem (*gravamen*), a jego brak prowadzi do odrzucenia środka zaskarżenia. Interes ten występuje w razie pokrzywdzenia (*gravaminis*) i polega na niekorzystnej dla strony różnicy między zgłoszonym przez nią żądaniem a treścią rozstrzygnięcia. Pokrzywdzenie orzeczeniem (*gravamen*) jest przesłanką dopuszczalności środka zaskarżenia, w tym i skargi kasacyjnej. Jeżeli zatem kwestionowane skargą kasacyjną orzeczenie nie rozstrzyga niekorzystnie o żądaniu strony, skarga kasacyjna skierowana przeciwko takiemu rozstrzygnięciu jako niedopuszczalna podlega odrzuceniu (zob. np. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – zasada prawna – z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z 25 września 2019 r., III CZ 32/19, z 10 października 2014 r., III CSK 291/13 i z 5 września 1997 r., III CKN 152/97). Pozwana zaskarżyła skargą kasacyjną również rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, którym – w wyniku częściowego uwzględnia jej apelacji – zmieniono zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji w punkcie pierwszym i oddalono powództwo w zakresie odsetek ustawowych za opóźnienie od zasądzonych tam kwot za okres od 3 września 2021 r. do 22 września 2021 r. Rozstrzygnięcie to było dla strony pozwanej korzystne, gdyż prowadziło do ograniczenia zakresu jej odpowiedzialności. W tej części brak było zatem stanu pokrzywdzenia orzeczeniem, a tym samym interesu prawnego w

zaskarżeniu. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odrzucił skargę kasacyjną w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 2 wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. jako niedopuszczalną.

Odnosnie zaś do pozostałej części skargi kasacyjnej wskazać należy, iż określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. – będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Analizując powołane przez skarżącą przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, Sąd Najwyższy stwierdza, że żadna z nich nie została wykazana w sposób uzasadniający uwzględnienie wniosku na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Co do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., jej spełnienie wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu tej wykładni, podania, na czym polegają wątpliwości związane z rozumieniem przepisu oraz przedstawienia argumentacji przemawiającej za tym, że mają one rzeczywisty i poważny charakter, nie należą zaś do zwykłych wątpliwości związanych z procesem stosowania prawa. Wymagane jest także wykazanie, że treść i znaczenie przepisu nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest także wskazanie rozbieżnych orzeczeń,

dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07 oraz z 14 grudnia 2023 r., I CSK 6110/22). Należy podkreślić, że wątpliwości wskazane przez skarżącego muszą istnieć nadal w chwili orzekania w przedmiocie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Argumentacja dotycząca rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga przytoczenia przykładów orzeczeń, które wskazują na rzeczywistą rozbieżność w wykładni przepisów, występującą również w chwili orzekania w przedmiocie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2024 r., I CSK 1225/23).

Z kolei uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19). O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W odniesieniu do przesłanki kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżąca wyodrębniła dwie grupy przepisów, w których – jej zdaniem – zachodzi potrzeba dokonania wykładni.

W ramach pierwszej z wyodrębnionych grup skarżąca powołała się na potrzebę wykładni art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego oraz art. 58 § 1 k.c., twierdząc, że przepisy te budzą poważne wątpliwości i wywołują rozbieżności, w tym w praktyce sądów powszechnych. Utrzymywała, że niejednorodność orzecznicza dotyczy oceny ważności umów kredytowych zawierających klauzule przeliczeniowe odsyłające do tabel kursowych banku, a także relacji pomiędzy art. 353¹ k.c. a przepisami o niedozwolonych postanowieniach umownych. Powołała się przy tym na wybrane orzeczenia sądów powszechnych oraz argumentował, że uchwała Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2022 r., III CZP 40/22, nie usuwa wszystkich wątpliwości, gdyż dotyczyła kredytu indeksowanego, a nie denominowanego.

Podniesiona argumentacja nie wykazuje istnienia poważnych i aktualnych wątpliwości interpretacyjnych dotyczących art. 353¹ k.c. ani rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Wskazane przez skarżącą orzeczenia sądów powszechnych nie mogą stanowić podstawy do przyjęcia skargi kasacyjnej w oparciu o wskazaną przyczynę, a przywołane różnice w rozstrzygnięciach wynikają z odmiennej oceny stanu faktycznego, a nie z rozbieżnej wykładni prawa. W aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że ocena postanowień przeliczeniowych w umowach kredytu indeksowanego i denominowanego dokonywana jest przede wszystkim na gruncie przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych, które stanowią regulację szczególną względem m.in. art. 353¹ k.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 27 maja 2022 r., II CSKP 314/22; z 12 kwietnia 2023 r., II CNPP 11/22 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z 29 maja 2025 r., I CSK 3536/23, z 31 października 2024 r., I CSK 2546/23, z 12 czerwca 2025 r., I CSK 394/25 wraz z powołanym orzecznictwem). Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem, w sytuacji w której postanowienia umowy wykraczają poza granice swobody umów, a jednocześnie mają charakter niedozwolony, zastosowanie znajduje art. 385¹ § 2 k.c., a nie art. 58 k.c. (por. uchwała Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2022 r., III CZP 40/22). Zastosowanie sankcji wynikającej z tego ostatniego przepisu może być jedynie konsekwencją tego, że bez wyeliminowanych z umowy postanowień abuzywnych na skutek zastosowania sankcji z art. 385¹ § 1 k.c., w braku regulacji zastępczej i woli

konsumenta nadania skuteczności postanowieniom abuzywnym umowa nie może być dalej wykonywana, co czyni ją trwale bezskuteczną (nieważną). Wbrew twierdzeniom skarżącej, uchwała III CZP 40/22 – abstrahując od kwestii, że ze względu na obsadę Sądu Najwyższego zapadła ona w warunkach nieważności postępowania (zob. uchwałę składu połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, OSNC 2020, nr 4, poz. 34) nie pozostawiła nierozstrzygniętych zagadnień dotyczących kredytów denominowanych. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że sposób oceny postanowień przeliczeniowych jest wspólny dla kredytów indeksowanych i denominowanych, a różnica konstrukcyjna między tymi umowami nie wpływa na stosowanie art. 385¹ k.c. ani na ocenę granic swobody umów. Argumentacja skarżącej sprowadza się zatem do polemiki z oceną prawną dokonaną przez Sąd drugiej instancji oraz do przytoczenia orzeczeń sądów powszechnych, które nie mogą stanowić podstawy do przyjęcia skargi kasacyjnej. Skarżąca nie wskazała rzeczywistych wątpliwości interpretacyjnych ani rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego aktualnych na chwilę orzekania co do wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, które uzasadniałyby potrzebę dokonania wykładni prawa.

Odnosząc się do kolejnej grupy przepisów wskazanych przez skarżącą w ramach przyczyny z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., tj. art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 58 § 3 k.c., art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego oraz art. 56 i 65 k.c., dotyczących – jak wskazano we wniosku – skutków eliminacji z umowy kredytu denominowanego klauzul przeliczeniowych oraz możliwości dalszego wykonywania umowy na podstawie zapisów okrojonych, Sąd Najwyższy stwierdza, że również w tym zakresie skarżąca nie wykazała istnienia potrzeby dokonania ich wykładni. Argumentacja przedstawiona we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej sprowadza się w istocie do polemiki z utrwalonym już orzecznictwem dotyczącym konsekwencji stwierdzenia bezskuteczności klauzul przeliczeniowych w umowach kredytów denominowanych. W aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości abuzywny charakter klauzul odsyłających do tabel kursowych banku, które nie zawierają obiektywnych kryteriów ustalania kursu waluty obcej i pozostawiają bankowi jednostronną swobodę (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego

z 24 lutego 2022 r., II CSKP 45/22; z 21 listopada 2023 r., II CSKP 1602/22; z 14 lutego 2025 r., II CSKP 1545/22). Ocena abuzywności oraz skutków eliminacji klauzul następuje według stanu z chwili zawarcia umowy (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2). Wyeliminowanie z umowy kredytu denominowanego klauzul przeliczeniowych, uznanych za abuzywne, prowadzi również do upadku klauzuli ryzyka walutowego, która jest charakterystyczna dla tego rodzaju umów i uzasadnia powiązanie stawki oprocentowania ze stawką LIBOR. Jak wskazał Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyroku z 3 października 2019 r., C-260/18 (K. Dziubak, i J. Dziubak, ECLI:EU:C:2019:819, pkt 44) unieważnienie klauzul przeliczeniowych prowadzi nie tylko do zniesienia mechanizmu indeksacji i różnic kursowych, lecz także – pośrednio – do zaniknięcia ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją kredytu do waluty obcej. Trybunał podkreślił, że klauzule dotyczące ryzyka wymiany określają główny przedmiot umowy kredytu, a w takich okolicznościach obiektywna możliwość utrzymania umowy wydaje się niepewna (por. również wyrok TSUE z 14 marca 2019 r., C-118/17, Zsuzsanna Dunai przeciwko ERSTE Bank Hungary Zrt, ECLI:EU:C:2019:207; pkt 48 i 52). W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że takie przekształcenie umowy jest na tyle daleko idące, iż należy ją uznać za umowę o odmiennej istocie i charakterze, nawet jeśli nadal dotyczyłaby kredytu jako takiego. Po wyeliminowaniu klauzul przeliczeniowych utrzymanie umowy w formie zamierzonej przez strony nie jest możliwe (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 13 kwietnia 2022 r., II CSKP 15/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 722/22; z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22). W konsekwencji eliminacja klauzul przeliczeniowych nie prowadzi do utrzymania w mocy umowy kredytu jako kredytu złotowego oprocentowanego według stawki LIBOR (lub WIBOR), gdyż byłoby to sprzeczne z naturą stosunku prawnego łączącego strony. (por. też wyroki Sądu Najwyższego: z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22, z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 941/22, z 25 maja 2023 r., II CSKP 1311/22 i z 28 lipca 2023 r., II CSKP 611/22). Wbrew twierdzeniom skarżącego, brak jest podstaw do uznania, że umowa może być wykonywana dalej w oparciu o „zapisy okrojone”. Umowa pozbawiona klauzul

przeliczeniowych nie spełnia wymogów art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego, gdyż nie określa w sposób jednoznaczny kwoty kredytu ani zasad jego spłaty. Brak jest również przepisów dyspozytywnych, które mogłyby uzupełnić powstałą lukę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyłączono możliwość zastąpienia klauzul abuzywnych innymi przepisami, zwyczajami lub wykładnią oświadczeń woli na podstawie art. 56 i 65 k.c., jak również stosowanie art. 358 § 2 k.c. jako przepisu dyspozytywnego (zob. np. wyroki z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 941/22; z 25 lipca 2023 r., II CSKP 1487/22; z 6 września 2024 r., II CSKP 1644/22). Stanowisko to pozostaje w zgodzie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, zgodnie z którym sąd krajowy, po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru warunku umowy, nie może dokonywać jego modyfikacji ani interpretować go w sposób prowadzący do wprowadzenia w jego miejsce innego mechanizmu, nawet jeśli odpowiadałoby to domniemanej woli stron (zob. m.in. wyroki z 3 października 2019 r., C-260/18, K. Dziubak, i J. Dziubak, ECLI:EU:C:2019:819, z 14 czerwca 2012 r., C-618/10, Banco Español de Crédito, ECLI:EU:C:2012:349, z 26 marca 2019 r., C-70/17, Abanca, ECLI:EU:C:2019:250, z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Kásler, ECLI:EU:C:2014:282 i z 2 września 2021 r., C-932/19, OTP Jelzálogbank, ECLI:EU:C:2021:673). Trybunał podkreślił, że taka ingerencja prowadziłaby do zmiany treści klauzuli i jej rozumienia, co jest niedopuszczalne w świetle art. 5 i 6 dyrektywy 93/13, chyba że brak takiej ingerencji skutkowałby koniecznością unieważnienia całej umowy i narażeniem konsumenta na szczególnie niekorzystne konsekwencje (zob. np. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 18 listopada 2021 r., C-212/20, M.P., B.P. przeciwko "A", pkt 72, ECLI:EU:C:2021:934 i z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, Bank BPH, pkt 57, ECLI:EU:C:2021:341 oraz postanowienie Trybunału Sprawiedliwości z 4 lutego 2021 r., CDT, C-321/20, ECLI:EU:C:2021:98, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo). Uwzględniając powyższe, w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że art. 65 k.c. nie może służyć konstruowaniu nowych postanowień umownych w miejsce klauzul abuzywnych, lecz jedynie interpretacji oświadczeń woli stron (por. wyroki z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 941/22; z 25 lipca 2023 r., II CSKP 1487/22; z 6 września 2024 r., II CSKP 1644/22). Podobnie art. 358 § 2 k.c. nie może być traktowany jako przepis, który z mocy prawa lub w ramach

mechanizmu dyspozytywności zastępuje postanowienie abuzywne w umowie konsumenckiej, co potwierdzają zarówno orzeczenia Sądu Najwyższego (m.in. wyroki z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18 oraz z 26 kwietnia 2024 r., II CSKP 150/24), jak i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (wyrok z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20). W tym zakresie należy również odwołać się do przywołanej już uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, w której uzasadnieniu wskazano, że zastąpienie niedozwolonego postanowienia umownego jest dopuszczalne wyłącznie w razie łącznego spełnienia wszystkich przesłanek wynikających z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w tym istnienia przepisu dyspozytywnego mogącego znaleźć zastosowanie w miejsce wyeliminowanego postanowienia. W przypadku umów kredytu denominowanego brak jest takiego przepisu. Uchwała ta potwierdza zatem, że ani art. 65 k.c., ani art. 358 § 2 k.c. nie mogą stanowić podstawy do konstruowania nowego mechanizmu przeliczeniowego w miejsce klauzuli abuzywnej, co nie daje podstaw do utrzymania umowy w mocy w oparciu o jej „zapisy okrojone”. Odwołania skarżącej do wcześniejszych orzeczeń Sądu Najwyższego, w tym III CSK 159/17, I CSKP 74/21, I CSKP 55/21 czy II CSK 483/18, nie mogą odnieść skutku, gdyż orzeczenia te zapadły przed ukształtowaniem się obecnej, jednolitej linii orzeczniczej i zostały następnie zweryfikowane przez późniejsze orzeczenia Sądu Najwyższego oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Podobnie odwołanie do wątpliwości wyrażonych w pytaniu prawnym skierowanym przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego w 2021 r. nie świadczy o istnieniu aktualnych wątpliwości interpretacyjnych, gdyż w międzyczasie zapadło liczne, jednolite orzecznictwo, które w pełni je usunęło. Uwzględniając powyższe, Sąd Najwyższy stwierdza, że skarżąca nie wykazała, aby w dacie orzekania istniała potrzeba ponownej wykładni wskazanych przepisów. Skarga kasacyjna w tym zakresie nie wnosi nowych zagadnień wymagających ingerencji Sądu Najwyższego, a jej funkcja publicznoprawna wyklucza traktowanie jej jako środka ochrony interesu indywidualnego. Problematyka skutków eliminacji klauzul przeliczeniowych, w tym kwestia możliwości dalszego wykonywania umowy w oparciu o „zapisy okrojone”, została już rozstrzygnięta w aktualnym orzecznictwie. Dodać należy, że Sąd Najwyższy na etapie tzw. przedsądu, oceniał

już analogiczne wnioski o przyjęcie skarg kasacyjnych do rozpoznania i konsekwentnie odmawiał ich przyjęcia, wskazując, że regulacje te zostały już szczegółowo omówione w orzecznictwie i były przedmiotem utrwalonej wykładni (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 29 lutego 2024 r., I CSK 1295/23 r., z 23 września 2025 r., I CSK 1552/24, z 25 listopada 2025 r., I CSK 1103/24, wraz z powołanym tam orzecznictwem).

Odnosząc się do kolejnej wskazanej przez skarżącą podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej, tj. przesłanki oczywistej zasadności z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy stwierdzić, że również ona nie została wykazana. Skarżąca wiąże tę przesłankę z podniesionym zarzutem naruszenia art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. oraz art. 358 § 2 k.c. twierdząc, że Sąd Apelacyjny nieprawidłowo zaaprobował roszczenie odsetkowe od dnia 23 września 2022 r., w sytuacji w której – w jej ocenie – zobowiązania zwrotu świadczeń obu stron powstają i stają się wymagalne dopiero z momentem prawomocnego wyroku stwierdzającego nieważność umowy, względnie daty podjęcia przez powodów wiążącej decyzji w przedmiocie ewentualnego sanowania niedozwolonych klauzul i co do zaakceptowania konsekwencji całkowitej nieważności umowy kredytu. W istocie więc skarżąca przyjmuje, że roszczenia stron o zwrot świadczeń stały się wymagalne dopiero z chwilą prawomocnego wyroku stwierdzającego nieważność umowy, ewentualnie z datą podjęcia przez powodów wiążącej decyzji co do skutków tej nieważności. Argumentacja ta oparta została na uchwale Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r. III CZP 6/21, a także na wskazywanych przez skarżącą rozbieżnościach w orzecznictwie sądów powszechnych. Pierwsze stanowisko nie znajduje oparcia w aktualnym orzecznictwie i zostało też wprost odrzucone przez Sąd Apelacyjny. Drugie – oparte jest na częściowo nieaktualnej argumentacji zawartej w uzasadnieniu wyżej powołanej uchwały, od której Sąd Najwyższy odstąpił po wyrokach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z grudnia 2023 r. W wyroku z 7 grudnia 2023 r., C-140/22, mBank, ECLI:EU:C:2023:965 TSUE wykluczył możliwość uzależniania wykonywania praw konsumenta od składania przed sądem dodatkowego oświadczenia o braku zgody na związanie się niedozwolonym postanowieniem oraz o świadomości skutków nieważności umowy. Stanowisko to zostało dodatkowo potwierdzone w wyroku z 14 grudnia 2023 r., C-28/22, Getin

Noble Bank, ECLI:EU:C:2023:992, w którym wskazano, że konsument ma prawo żądać zwrotu spełnionych świadczeń w wykonaniu nieważnej umowy oraz odsetek za opóźnienie od momentu upływu terminu wyznaczonego przedsiębiorcy w wezwaniu do zapłaty. Pogląd ten został w pełni zaaprobowany w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego. Dla przykładu w wyroku z 14 lutego 2025 r., II CSKP 1996/22, Sąd Najwyższy potwierdził, że konsument, którego umowa kredytu została uznana za nieważną, jest uprawniony do żądania zwrotu spełnionych świadczeń oraz odsetek za opóźnienie od chwili upływu terminu wyznaczonego przedsiębiorcy w wezwaniu do zapłaty. W wyroku z 3 grudnia 2024 r., II CSKP 1803/22, Sąd Najwyższy wskazał, że już samo wystąpienie przez konsumenta – choćby pozasądowo – z żądaniem restytucyjnym zakładającym trwałą bezskuteczność umowy stanowi dorozumianą odmowę potwierdzenia klauzuli abuzywnej i prowadzi do trwałej bezskuteczności umowy, bez potrzeby składania dodatkowych oświadczeń. Stanowisko to zostało następnie potwierdzone w wyroku z 12 września 2025 r., II CSKP 2114/22, w którym podkreślono obowiązek wykładni prawa krajowego zgodnej z dyrektywą 93/13 oraz konieczność dostosowania dotychczasowej linii orzeczniczej do standardu wynikającego z orzeczeń TSUE (por. też np. wydane w ramach przedsądu postanowienie Sądu Najwyższego z 29 maja 2025 r., I CSK 873/24 i I CSK 126/24, z 30 grudnia 2025 r., I CSK 2835/24). W świetle powyższego zarzut skarżący, oparty na koncepcji odraczania wymagalności roszczeń restytucyjnych do chwili prawomocnego wyroku bądź „wiążącej decyzji konsumenta”, stanowi jedynie polemikę z aktualnym standardem ochrony konsumenta wynikającym z prawa Unii Europejskiej oraz z przyjmowaną obecnie wykładnią prawa krajowego. Już z tego względu nie może on zostać uznany za oczywiście uzasadniony w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., bowiem jego zasadność nie jest dostrzegalna *prima facie* i wymagałaby pogłębionej analizy jurydycznej. Niezależnie od powyższego, z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Apelacyjny oparł rozstrzygnięcie w zakresie odsetek na klasycznym rozumieniu wymagalności zobowiązania bezterminowego, wynikającym z art. 455 k.c., przyjmując za punkt odniesienia przedsądowe wezwanie do zapłaty skierowane przez powodów w drodze reklamacji. Sąd ustalił, że powodowie pismem z 18 sierpnia 2021 r. wezwali pozwaną do zapłaty, pozwana potwierdziła

wpływ reklamacji w dniu 23 sierpnia 2021 r., a w wezwaniu wskazano termin 30-dniowy na spełnienie świadczenia, zbieżny z terminem ustawowym. W konsekwencji Sąd Apelacyjny przyjął, że termin do spełnienia świadczenia upłynął 22 września 2021 r., a od dnia 23 września 2021 r. pozwany pozostaje w opóźnieniu w rozumieniu art. 481 § 1 k.c. Sąd Apelacyjny wskazał jednocześnie, że wyrok stwierdzający nieważność umowy ma charakter deklaratoryjny, a wymagalność roszczenia, nie jest uzależniona od pouczenia konsumenta ani od złożenia przez niego oświadczenia o świadomości skutków nieważności, co pozostaje w zgodzie z wyrokiem TSUE z 7 grudnia 2023 r., C-140/22. Ocena ta mieści się w granicach dopuszczalnej wykładni prawa materialnego i nie nosi cech kwalifikowanego, rażącego naruszenia. W tych okolicznościach zarzuty pozwanej nie wskazują na rażące i oczywiste naruszenie prawa, lecz sprowadzają się do polemiki z przyjętą przez Sąd Apelacyjny wykładnią art. 455 i 481 k.c. oraz prezentowania poglądu, który utracił aktualność w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Spór dotyczący oceny momentu wymagalności roszczenia, co wymaga analizy treści wezwania do zapłaty oraz biegu terminów, wyłącza możliwość uznania skargi kasacyjnej za oczywiście uzasadnioną i uzasadnia odmowę jej przyjęcia do rozpoznania także na tej podstawie.

Wskazać należy również, że nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia – z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego – na stosowany wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną – orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., obciążając nimi – na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 99, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. – stronę pozwaną, która przegrała sprawę w postępowaniu kasacyjnym.

Dariusz Dończyk

(A.G.)

[SOP]